

enighed om, at det tilkommer det grønlandske folk at afgøre, hvorvidt Grønland ønsker selvstændighed, og at nyordningen intet ændrer herved, og at selvstændigheden i givet fald skal gennemføres ved indgåelse af en aftale herom efter reglerne i grundlovens § 19. Kommissionens forslag til en nyordning skal efter kommissoriet indeholde en bestemmelse om Grønlands adgang til selvstændighed i overensstemmelse hermed.

Selvstyrekommissionen har afholdt 12 møder og har afsluttet sine drøftelser på kommissionens sidste møde i København den 17. april 2008.

Selvstyrekommissionens betænkning nr. 1497 om selvstyre i Grønland indeholder udkast til lov om Grønlands Selvstyre, udkast til lov om visse personale-mæssige spørgsmål i forbindelse med Grønlands Selvstyres overtagelse af sagsområder og udkast til lov om forskellige forhold i forbindelse med Grønlands Selvstyre.

Selvstyrekommissionens formandskab afleverede kommissionens betænkning til statsministeren og landsstyreformanden i Nuuk den 6. maj 2008.

Efter drøftelse af Selvstyrekommissionens udkast og høring af Grønlands Hjemmestyre er regeringen og Grønlands landsstyre enige om fremsættelsen af dette lovforslag, samt forslag til lov om visse personale-mæssige spørgsmål i forbindelse med Grønlands Selvstyres overtagelse af sagsområder og forslag til lov om forskellige forhold i forbindelse med Grønlands Selvstyre.

1.3. Nærmere om baggrund

Det er regeringens og Grønlands landsstyres fælles ønske, at forholdet mellem Grønland og Danmark moderniseres og fornyes, og at beslutningerne om udviklingen af det grønlandske samfund træffes af det grønlandske folk.

En selvstyreordning for Grønland vil være en fortsættelse af den udvikling med overførsel af kompetence til de grønlandske myndigheder, som blev indledt med etableringen af Grønlands hjemmestyre i 1979, jf. nedenfor.

I perioden fra 1721 og frem til, at Grønland blev en ligestillet del af riget med ændringen af grundloven i 1953, var Grønland en koloni under Danmark. I perioden fra 1945 til 1954 figurerede Grønland på listen over ikke selvstyrende territorier under FN-pagtens Kapitel XI, og Danmark fremlagde i denne periode regelmæssige rapporter om situationen i Grønland til FN's relevante afkoloniseringsorganer. Denne regelmæssige rapportering ophørte i 1954, da FN's Generalforsamling vedtog resolution 849 (IX), hvorved

FN's Generalforsamling tog Grønlands integration i riget til efterretning.

I midten af 1800-tallet blev der etableret et begrænset lokalt selvstyre i Grønland. I 1911 blev der oprettet kommuneråd og 2 landsråd med begrænset kompetence og virke under statens tilsyn. De to landsråd blev i 1951 slået sammen til et landsråd. I 1967 ophørte statens øverste embedsmand i Grønland – landshøvdingen over Grønland – med at være født formand for landsrådet, hvis medlemmer herefter valgte rådets formand. Landsrådets regelfastsættende myndighed (i form af vedtægter) vedrørte primært fredning af hav- og landpattedyr, naturfredning og sociale forhold. Landsrådets vedtægter skulle godkendes af staten for at være gyldige. I perioden frem til hjemmestyrets indførelse i 1979 gennemførtes der ikke ændringer i styrelsesforholdene vedrørende Grønland.

I forbindelse med hjemmestyreordningen i 1979 blev der skabt hjemmel til, at de grønlandske myndigheder kunne overtage den lovgivende og administrative myndighed over en række nærmere definerede sagsområder, der vedrører det grønlandske samfund. Disse sagsområder vedrører interne grønlandske forhold, såsom Grønlands interne styrelsesforhold, skatter og afgifter, fiskeri og jagt, undervisning og uddannelse, sociale forhold, arbejdsmarkedet, erhvervsområdet, sundhedsområdet, m.v., jf. nærmere nedenfor under pkt. 4.

En væsentlig begrundelse for at erstatte hjemmestyreordningen med en selvstyreordning for Grønland er ønsket om at udvide mulighederne for de grønlandske myndigheders overtagelse af yderligere kompetence og ansvar, idet hjemmestyret stort set har overtaget de sagsområder, som ifølge hjemmestyreloven kan overgå.

Det har både for Grønlands landsstyre og for regeringen været væsentligt at fastslå muligheden for selvstændighed for Grønland i fremtiden. Grønlands landsstyre og regeringen har således i forbindelse med nedsættelsen af Selvstyrekommissionen i kommissoriet konstateret, »at det tilkommer det grønlandske folk at afgøre, hvorvidt Grønland ønsker selvstændighed, og at nyordningen intet ændrer herved.«

2. Hovedpunkter i lovforslaget

Lovforslaget tager afsæt i det folkeretlige princip om folkenes ret til selvbestemmelse, som bl.a. kommer til udtryk i FN-pagtens artikel 1, stk. 2. I præambelen til lovforslaget henvises således til, at det grønlandske folk er et folk i henhold til folkeretten med ret til selvbestemmelse. Det slås fast, at loven bygger på et ønske om at fremme ligeværdighed og gensidig re-